

Samen werken aan waterbewustzijn

Het regent vaker en harder in ons land en we kennen langere warme en droge periodes. **Grote** technische ingrepen zijn nodig, maar ook bewoners moeten een bijdrage leveren door in tuinen meer ruimte te maken voor water. Door **samen** te **werken** kunnen tuincentra, kinderboerderijen en NME centra **bewoners inspireren** tot concrete acties, gericht op **bewust waterbeheer**.

Duurzame ontwikkeling

Klimaatadaptatie en waterbewustzijn vraagt om samenwerking. Maak verbindingen.

In opdracht van RVO (DuurzaamDoor) en in samenwerking met Tuinbranche Nederland verkenden Anneke van Veen (GDO-ambassadeur water) en Estella Franssen (projectleider NME-centrum/ kinderboerderij De Ulebelt) de kansen voor samenwerking tussen tuincentra en lokale NME organisaties.

Een **pilot** met Kinderboerderij Goudse Hofsteden en Intratuin in Zevenhuizen heeft laten zien dat er volop mogelijkheden zijn om veel meer mensen te stimuleren een klimaatbestendige en waterbewuste tuin te realiseren.

In Nederland zijn circa 400 kinderboerderijen, dikwijls gekoppeld aan Natuur- en Milieueducatiecentra (NME-centra). De kinderboerderijen kennen 30 miljoen bezoeken per jaar en zijn dus laagdrempelige leerplekken. Bij lokale NME organisaties zit veel kennis over het afkoppelen van hemelwater en educatie over water, groen en biodiversiteit. Tuincentra zijn plekken waar mensen hun planten en materialen kopen en op zoek zijn naar informatie.

Hoe kun je samenwerking vormgeven?

Om de samenwerking tussen tuincentra en kinderboerderijen / NME centra kansrijk te maken, is zoeken naar win-winsituaties belangrijk. De basis is een goede relatie: het is belangrijk om tijd te steken in de kennismaking en het verkennen van de overlappende doelen en behoeftes. We onderscheiden vijf aandachtspunten:

1. Kennis delen (onderling)
2. Kennis verspreiden naar derden (bezoekers/klanten)
3. Activiteiten organiseren
4. Fysieke maatregelen realiseren
5. Communicatie: gezamenlijk en afzonderlijk, door het jaar heen

1 Kennis delen

Als lokale NME organisatie kun je tuincentra medewerkers informatie leveren over het thema klimaatadaptatie: **wat is er aan de hand**, wat is de urgentie, wie doet wat, wat is de rol van de burgers en wat kan het tuincentrum betekenen? Hoe zorgen we ervoor dat er minder regenwater naar het riool gaat, voor een gezonde bodem, voor koeling, voor waterkwaliteit en een toename van de biodiversiteit?

Ook de gemeente (lokale wateropgave), het waterschap en het drinkwaterbedrijf kun je erbij betrekken. Daarnaast hebben NME organisaties toegang tot een netwerk van **kennisbronnen** voor het tuincentrum, over specifieke onderwerpen: bijen en vlinders, vogels, bodem, water en klimaat, ecologie van de stad, snoeien en hagen, ecologisch beheer, moestuinieren, permacultuur.

Als tuincentrum kun je medewerkers van de NME organisatie of kinderboerderij informatie leveren over de specifieke mogelijkheden die je aan **klanten** biedt en hoe je kopers kunt verleiden.

Samen kun je nadenken over hoe je elk apart en samen je bezoekers goed kunt informeren, inspireren en activeren. Zo benut je **wederzijdse kennis en enthousiasme** optimaal.

2 Kennis verspreiden

Bezoekers van de kinderboerderij kun je **verwijzen** naar het tuincentrum voor specifieke kennis, plantgoed én benodigde (groene) materialen. Bezoekers van het tuincentrum kun je verwijzen naar de lokale NME organisatie en kinderboerderij voor voorbeelden, informatie en inspiratie.

In het tuincentrum kan een zelfde **voorbeeldopstelling** worden gemaakt met een beknopte uitleg. Elementen daarin kunnen zijn: waterdoorlatende verharding, grindkoffers, waterloopjes, afkoppelmaterialen voor regenwater, beplantingsplan van onderhoudsvriendelijke vaste planten. Ook kan een foto van de kinderboerderij worden getoond. De kinderboerderij kan toelichten dat het tuincentrum haar ondersteunt en de benodigde planten en andere materialen verkoopt.

Toon deze samenwerking via: reguliere publiciteitskanalen: nieuwsbrief, website, folder, sociale media, persbericht; op locatie van beide partijen, via folders. Of organiseer workshops over afkoppeling, het vergroenen van tuinen met een simpel beplantingsplan of van (platte) daken. Geef maatwerkadvies op basis van plattegrond en foto's. Workshopleiders komen uit het netwerk van beide organisaties. Ook het gezamenlijk vergroenen van een schoolplein is een optie met veel pr-mogelijkheden en groot bereik.

3 Activiteiten organiseren

Stel samen een **agenda** op en werk gezamenlijk een **publiciteitsplan** uit. Organiseer zelf activiteiten en/of sluit aan bij landelijke momenten:

- tuincentra-acties, NME-focusmomenten, Steenbreek-actie 'Tegel erin, tegel eruit' samen met Groei en Bloei, Nationaal Kinderboerderijenweekend, Week van Ons water, Dag van de Duurzaamheid, Modderdag, Nationale Boomfeestdag.
- gezamenlijke lezingen en workshops, telkens met partners bemenst. Betrek een lokaal actieve tuinarchitect.
- kinderactiviteiten (regenmeter maken, speurtocht).
- regentonnenactie met gemeente en waterschap.

4 Fysieke maatregelen realiseren

Op de kinderboerderij: laat met een voorbeeldtuin zien wat de mogelijkheden zijn van het afkoppelen van regenpijpen en de aanleg en beheer van onderhoudsarme tuinen.

In het tuincentrum: loop het eigen terrein na op klimaatbestendigheid en waterbewustzijn. Maak een voorbeeldopstelling of een themahoek met bijvoorbeeld een foto van de voorbeeldtuin op de kinderboerderij. Maak het aanbod zo makkelijk mogelijk.

Op beide locaties:

- plaats een watertappunt met informatie.
- hang informatie boven kranen en op toiletdeuren over de waterkringloop.
- werk met identieke QR codes en informatiebordjes.
- plaats een waterkringloopspeelobject.

Duurzaam
netwerken
inspireren
verbinden

5 Communicatie: gezamenlijk en afzonderlijk door het jaar heen

Samen kunnen tuincentrum en NME organisatie een **communicatietraject** uitstippelen. Zowel de activiteiten en de realisatie van de maatregelen als de acties rond landelijke dagen kun je gezamenlijk onder de aandacht brengen. Via eigen kanalen en via een persbericht of advertentie. Om te beginnen kun je communiceren over de samenwerking rond het realiseren van een voorbeeldtuin op de kinderboerderij.

Meer inspiratie

Meer informatie over klimaatvriendelijke tuinen en erven is te vinden in het handboek **Alle kinderboerderijen en bezoekers klimaatbestendig en waterbewust**.

Het handboek geeft **praktische voorbeelden** van maatregelen en acties om de bezoekers van kinderboerderijen te informeren, inspireren en adviseren over dit onderwerp. Het boek toont fysieke maatregelen (afkoppelen van regenpijpen, vergroenen) en doet suggesties voor programmatische koppelingen (tuincoaches Vogelbescherming, slootjesdagen IVN) en het **samenwerken met anderen**, zoals gemeente, waterschap, drinkwaterbedrijf, lokale bedrijven en groenondernemers als hoveniers en tuincentra.

Het handboek is digitaal beschikbaar op www.vereniginggdo.nl.

GDO is een bestuurlijk en NME netwerk dat samen met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties duurzame ontwikkeling dichtbij huis en op lokaal niveau mogelijk wil maken. Communicatie, educatie en participatie zijn hierbij de kenmerkende instrumenten.

Deze flyer is met zorg voor mens en milieu geproduceerd:

www.vereniginggdo.nl